

BABEL

John Preston

CORABIA
ÎNGROPATĂ

Traducere din limba engleză de

SILVIA NĂSTASIE

NEMIRA

Prelucrarea copertei și prepress: Alexandru CSUKOR
Redactor: Mihaela STAN
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Anca BACIU
Redactor-șef: Alina SÂRBU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PRESTON, JOHN

Corabia îngropată / John Preston ; trad. din lb. engleză de: Silvia Năstasie. -
București : Nemira Publishing House, 2023
ISBN 978-606-43-1286-0

I. Năstasie, Silvia (trad.)

821.111

John Preston

THE DIG

Copyright © John Preston, 2007

First published in the United Kingdom by Viking in 2007.

Copyright © Nemira, 2023, pentru prezenta ediție în limba română
BABEL este o colecție a Editurii **NEMIRA**.

Tiparul executat de tipografia PAPER PRINT INVEST, Brăila.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1286-0

PROLOG

Basil Brown
14 iunie 1939

În seara aceea, m-am întors și am continuat să lucrez singur. Dreptunghiul de pământ întunecat, de la intrarea în camera funerară, mi-a apărut foarte clar în față. Am râcâit cu mistria, apoi am trecut la preducea. La scurtă vreme după ce m-am apucat, am dat de o fâșie verde. Străbătea solul ca o dâră de iarbă. La început, am crezut că văzul îmi joacă feste. A trebuit să clilesc de câteva ori ca să-mi pot crede ochilor.

Am înlăturat pământul cu pensula de brutărie, dând la o parte cât de mult am îndrăznit. Mă temeam că, dacă îndeapărtam și mai mult, ar fi putut dispărea definitiv. Dar, în loc să dispară, fâșia verde a devenit și mai vizibilă.

Apoi, în stânga celei dintâi, am găsit o altă fâșie verzuie. Culoarea era puțin mai estompată decât la prima – și totodată mult mai pestriță –, însă tot imposibil de ratat. Le-am considerat rămășițele unor cercuri de bronz,

provenind poate de la un butoi sau de la vreun alt fel de recipient din lemn.

Când m-am uitat la ceas, am observat că deja se făcuse ora nouă. M-a surprins – credeam că totul durase cam cincisprezece minute. Se întuneca. Chiar și așa, eram acoperit de o sudoare vâscoasă. Trebuia să-mi șterg încontinuu fruntea cu mâneca. Știam că trebuia să renunț în curând. Dar nu mă puteam opri. Nu încă.

Am curățat mai departe cu pensula. Mi-aș fi dorit, mai mult decât orice, să fi adus o lanternă și mă blestemam că nu mă gândisem la asta mai devreme. Tocmai când hotărâsem că nu mai are niciun rost să continui, am descoperit altceva. O bucată de lemn.

Într-o primă fază, am presupus că acesta trebuie să fie butoiul sau ce mai rămăsese din el. Însă n-a trecut mult până să mă răzgândesc. Bucata de lemn era aproape cât o carte groasă. Ca un catastif sau o Biblie. Din ce-mi puteam da seama, era perfect plată. În unele locuri, era atât de putrezită, că până și pensula mea de brutărie se dovedea prea aspră. Nu puteam face altceva decât să-mi apropii buzele cât mai mult și să suflu pământul.

Într-un anumit loc însă, era foarte rezistentă. Când am ciocănit cu degetul, lemnul a scos un sunet stins, găunos. În colțul din stânga sus, am observat ceva ce mi se părea a fi un nod. Uitându-mă la el mai atent, mi-am dat seama că e o mică spărtură. Din pământ venea un miros uscat, ca de hârtie. Mi-a pătruns în nări în timp ce stăteam și mă holbam la bucată de lemn și, mai ales, la scobitură.

Apoi am făcut un lucru de care mi-e rușine. Ceva ce n-o să pot niciodată să justific sau să explic pe deplin.

Mi-am băgat degetul prin orificiu. A intrat destul de ușor – lemnul se potrivea perfect în jurul lui. În spate, era o cavitate. Deși nu puteam fi sigur, simțeam că era una încăpătoare. Se crease un fel de vid în jurul degetului meu, ca un soi de absență a aerului.

Câteva minute, am rămas pe loc. Se făcuse atât de întuneric, că de-abia mai vedeam lemnul din fața mea. Dar tot am stat acolo, fără să mă mișc. Și-atunci când, în cele din urmă, am scos degetul, tot entuziasmul pe care-l simțisem înainte s-a risipit într-o clipită. În locul lui, s-a revărsat un val uriaș de tristețe. Atât de puternic, că aproape m-a doborât.

După ce am acoperit mijlocul corabiei cu o prelată și am asigurat colțurile cu bolovani, am pornit spre moșia Sutton Hoo. Aleea de pietriș se întindea gălbuie și dreaptă în fața mea. Într-o parte era o tisă. Îi vedeam silueta profilându-se înaintea mea, crengile aproape atingând pământul. Cerul era negru ca smoala.

Când am apăsat pe soneria de la ușa din spate, simțeam sudoarea rece și zvântată pe piele. Mi-a deschis Grateley. Deși își dăduse jos gulerul, încă avea fracul pe el.

— Basil? Ce faci aici?

— Poți să-i spui doamnei Pretty că trebuie să-i vorbesc?
l-am întrebat.

— Acum?

S-a tras înapoi surprins.

— Știi cât e ceasul? Doamna Pretty se pregătește probabil de culcare.

— Chiar și așa, trebuie să îi vorbesc.

În spatele lui, lumina se reflecta pe dalele albe. Grateley s-a uitat ciudat la mine, mai mult încruntându-se, deși e posibil să fi fost și o oarecare compasiune la mijloc.

— Îmi pare rău, Basil, mi-a zis. Va trebui să aștepti până dimineață.

Edith Pretty
Aprilie-mai 1939

S-a auzit o bătaie în ușă.

— Domnul Brown, doamnă, a spus Grateley, apoi s-a dat într-o parte pentru a-l lăsa să intre.

Nu aş putea spune exact la ce mă aşteptam, dar cu siguranță nu la asta. Prima mea impresie a fost că totul la el era cafeniu – cafeniu-închis. Pielea avea culoarea mahonului. La fel și hainele: o cravată de bumbac, o jachetă de tweed, încheiată până-n gât, iar pe dedesubt, ceva ce părea a fi un pulover. Era ca o scrumbie afumată, în formă de om. Părea absurd ca numele lui să fie tot Brown.

Singurele lucruri la el care nu aveau o nuanță cafenie erau ochii. Cenușii, ca două piuneze lustruite, sclipeau de vioiciune. Avea părul ciufulit. În mâna stângă ținea un obiect – inevitabil, cafeniu – storcoșit între degete. Cealaltă mână o ținea întinsă.

— Doamnă Pretty, a zis el.

— Este foarte amabil din partea dumneavoastră că ați venit, domnule Brown.

— Nu, nu, nu...

Strângerea lui de mână era aspră și fermă.

— Nu vreți să luați loc?

Am arătat spre sofa.

S-a așezat, mai mult de formă, cocoțat pe marginea canapelei și ținându-și coatele pe genunchi. Obiectul cafeniu era tot în mâna lui. Îmi atrăgea privirea – mă tem că-mi închipuiam c-ar putea fi vreun fel de animal. Apoi mi-am dat seama că era șapca lui. Probabil m-a surprins uitându-mă, pentru că și-a descleștat mâna, așezând șapca pe o pernă de lână el.

— Domnule Brown, mi-ați fost recomandat drept o persoană care cunoaște solul. Solul din Suffolk. Domnul Reid Moir, președintele consiliului de la Ipswich Museum, a avut numai cuvinte de laudă la adresa dumneavoastră.

Mi s-a părut că s-a strâmbat puțin la auzul numelui lui Reid Moir, dar nimic altceva. Mi-am amintit că Reid Moir îl descriesese ca având metode oarecum neconvenționale. Mi-am amintit și că s-a referit la el ca la un localnic, punând mare accent pe cuvântul „localnic“. În acel moment, sensul spuselor lui îmi scăpase, dar acum mi-a devenit destul de clar.

— După cum poate că știți, am continuat eu, pe domeniul meu sunt mai multe movile. Mă gândesc de ceva vreme să le excavez. Domnul Reid Moir mi-a spus că s-ar putea să fiți omul potrivit pentru această îndeletnicire.

Nicio reacție – nu din prima. Apoi a zis:

— Ce credeți că s-ar putea ascunde în movilele dumneavoastră, doamnă Pretty?

Avea un puternic accent de Suffolk, aproape fără vocale și plin de consoane care se ciocneau una de alta.

— Bănuiesc că sunt preistorice. Poate din epoca de bronz. Cât despre ce ar putea fi înăuntru, dacă e să fie ceva, n-aș vrea să fac supoziții. Din câte îmi dau seama, nu par să mai fi fost cercetate. Se zvonește că Henric al VII-lea a săpat după comori într-o movilă de aici. Știm, de asemenea, că John Dee, astrologul de curte al Elisabetei I, a fost însărcinat să caute comori în această zonă de coastă. Unii zic că ar fi venit chiar și aici, deși nu există nicio dovadă că ar fi făcut-o.

Iarăși nu a spus nimic. În ciuda hainelor sale, avea un aer neobișnuit de dichisit. Poate datorită atitudinii lui reținute.

— Ați vrea să aruncați o privire?

Afară, peisajul își pierduse culoarea. Apa din estuar părea dură și sclipitoare. Parcă nici nu se mișca. Sub tălpi, iarba era poroasă și deja udă de rouă. Mă uitam atent pe unde calc. Domnul Brown mergea cu brațele arcuite, cu coatele în afară, de parcă l-ar fi strâns sacoul.

— Toată zona din jurul conacului Sutton Hoo e cunoscută dintotdeauna drept Micul Egipt, i-am spus. Datorită movilelor, fără îndoială. Circulă numeroase legende legate de ele. Oamenii pretind că au văzut siluete misterioase dansând aici în lumina lunii. Chiar și un cal alb. Mi se pare că fetele de prin împrejurimi obișnuiau să se întindă pe pământ în vârful lor, în speranța că vor rămâne însărcinate.

Domnul Brown s-a uitat spre mine, sprâncenele lui ridicându-se ca două V-uri răsturnate.

— Dar dumneavoastră ați văzut vreodată vreuna dintre siluetele astea care dansează, doamnă Pretty? m-a întrebat.

— Nu, am răspuns râzând. Niciodată.

O plăpumioară de ceață îmbrățișa strâns movilele. Când ne-am apropiat de cea mai mare dintre ele, domnul Brown a plescăit ușor din limbă.

— Sunt mai mari decât mă așteptam. Mult mai mari.

A arătat în sus.

— Îmi permiteți?

— Chiar vă rog.

A urcat în fugă pe movilă, coatele dându-i avânt. Când a ajuns în vârf, s-a uitat de jur împrejur. Apoi a dispărut. După câteva clipe, mi-am dat seama că trebuie să fi îngenucheat în spatele unei tufe de ferigi. Apoi s-a îndreptat și a început să bătătorească pământul – întâi cu un picior, apoi cu celălalt. A mai rămas sus, pe movilă, preț de câteva minute. Când a coborât, clătina din cap.

— Ce s-a întâmplat, domnule Brown?

— Aveți iepuri, doamnă Pretty.

— Da, sunt conștientă de asta.

— Vizuini de iepuri. Nu sunt bune pentru săpături. Deloc bune. Deranjează solul.

— A, nu mi-am dat seama.

— O, da, pacoste mare, așa-s iepurii.

Am dat ocol tuturor movilelor, una după alta. Domnul Brown a făcut măsurători cu pasul, luându-și notițe cu un ciot de creion într-o agendă veche. La un moment dat, un cârd de găște a zburat pe deasupra, cu gâturile

întinse și aripile bătând aerul. Când și-a ridicat privirea să le urmărească, i-am văzut profilul ascuțit conturat pe fundalul cerului.

La ora la care am terminat, amurgul deja se lăsase. Bărcile încă se întorceau în sus, pe râu, spre Woodbridge, cu felinarele aprinse și cu motoarele huruind. Pe cala de lansare, glasuri strigau unul la altul, dar se-auzeau doar frânturi de sunete, nu și cuvinte.

După ce ne-am întors în sufragerie, a întins mâna spre buzunarul de la haină. Apoi s-a oprit brusc, ezitând deasupra clapetei.

— Simțiți-vă liber să fumați, domnule Brown.

— Este o pipă, a spus el, ca un fel de avertisment.

— E în regulă. Nu mă deranjează pipa.

Și-a scos pipa din buzunar și o pungață cu tutun. După ce a umplut vatra, a aprins tutunul, apoi l-a împins în jos cu degetul mare – vârful era complet negru. Din interiorul pipei, s-a auzit un sunet grav, susurător. Când a tras din ea, s-a întâmpnat ceva extraordinar: toată fața i s-a scofâlțit. Pe dinăuntru, obrajii trebuie să se fi atins la mijloc. Când a suflat, fața s-a umflat la loc.

— E mult de muncă, a zis el, scuturând chibritul.

— Vă pot da un om, am replicat, gândindu-mă la John Jacobs, ajutorul de grădinar. Poate chiar doi.

— Doi ar fi mai bine. Și hârlețe.

— Hârlețe?

— Lopeți.

— Cred că putem face rost și de lopeți.

Un nor de fum albastru s-a înălțat și s-a stabilit deasupra capului său.

— Doamnă Pretty, a zis el. Trebuie să fiu sincer cu dumneavoastră. Aceste movile au fost mai mult ca sigur jefuite. Cele mai multe de pe-aici au fost golite în secolul al XVII-lea. N-aș vrea să vă faceți speranțe prea mari.

— Dar ați fi dispus să încercați?

— Da, a zis el. Da, aș fi... Asta, presupunând că o să cădem de acord asupra detaliilor.

— Detaliile, desigur. Ați putea sta în gazdă la familia Lyons. Domnul Lyons este șoferul meu, iar doamna Lyons se ocupă de bucătărie. În locuința lor e un dormitor liber, deasupra garajului. Cât despre bani, o liră, doisprezece șilingi și șase penny pe săptămână vi se pare o sumă acceptabilă?

A dat din cap afirmativ, aproape brusc.

— Voi aranja să fiți plătit săptămânal prin casierul de la magazinul Footman Pretty, din Ipswich. Dacă veți avea nevoie de bani pentru cheltuieli neprevăzute, vă rog să îmi spuneți. Dacă nu sunt eu aici, majordomul meu, domnul Grateley, poate prelua orice mesaj. Acum, de cât timp credeți că veți avea nevoie?

— Patru sau cinci săptămâni ar trebui să fie de ajuns. Șase, în cel mai rău caz.

— Atât de mult?

— Voi lucra cât de repede pot, doamnă Pretty. Dar nu puteți zori ceva de genul ăsta.

— Nu, înțeleg. Singura mea grijă e că s-ar putea să nu avem așa de mult timp la dispoziție.

— Atunci ar fi bine să nu pierdem vremea.

— Nu, desigur. Când credeți că ați putea începe? Lunea viitoare vi s-ar părea prea curând?

— Nu cred, nu.

Ușa s-a deschis și Robert a intrat în fugă. S-a îndreptat spre scaunul meu, dar s-a oprit în mijlocul covorului.

— Uff! Ce e cu mirosul ăsta dezgustător, Mama? Iar a luat foc silozul?

— Robbie, am zis eu, dumnealui este domnul Brown.

Domnul Brown se ridicase. Capul i se ițea prin norul de fum.

— El este fiul meu, Robert, am adăugat, ridicându-mă și eu.

Am constatat surprinderea domnului Brown în timp ce se uita la noi, mutându-și privirea de la unul la altul. O scânteiere de uimire i s-a aprins în ochi, iar apoi buna-cuviință a preluat din nou controlul.

— Salutare, tinere!

Robert nu a zis nimic; doar a continuat să se holbeze la el.

— Domnul Brown este arheolog, i-am explicat. O să arunce o privire în interiorul movilelor.

Robert s-a răsucit spre mine.

— În interiorul movilelor? De ce?

Îmi țineam mâinile pe umerii lui. Când se mișca, puteam să-i simt oasele deplasându-se pe sub piele.

— Pentru comoară, i-am răspuns.

În ziarul de luni, sub rubrica dedicată invalizilor de război era o reclamă la ceva numit pâine la conservă:

Ca urmare a extinderii comercializării și a cererii consumatorilor, compania Ryvita anunță că renumita

sa pâine crocantă este livrată în cutii special sigilate – deopotrivă etanșe și asigurate contra gazele nocive. Hrănitorea făină integrală din pâinea zilnică, atât de recomandată de doctori și dentiști, reprezintă o achiziție ideală pentru rezervele de mâncare în caz de urgență.

În timp ce citeam asta, atenția mi-a fost atrasă de o mișcare. M-am uitat peste masă și l-am văzut pe Robert chinuindu-se să mănânce ouăle și șunca. Cuțitul și furculița păreau enorme în mâinile lui, ca niște fiare uriașe pentru mâncat ce stăteau să-și piardă echilibrul în orice clipă.

— Sigur te descurci, dragule?

A continuat să mănânce, prea concentrat la ceea ce făcea pentru a răspunde. Când a terminat, a așezat tacâmurile unul lângă altul înaintea sa și își treacă atent șervețelul peste gură. Apoi s-a uitat la șervețel, prinzând o muchie între degete și inspectând pata de gălbenuș rămasă pe el.

— Pot coborî acum, te rog?

— Dacă ești sigur că ai terminat.

Când a dat din cap că da, partea de dedesubt a bărbiei lui era la fel de albă ca farfuria.

— Ce-ai de gând să faci în dimineața asta?

A ezitat, apoi a răspuns:

— M-am gândit să văd dacă domnul Brown e pe aici.

— Robbie, nu trebuie să stai printre picioarele domnului Brown. Înțelegi?

— Dar, Mama, nu pot nici măcar să-l privesc?

Vocea îi devenise ascuțită și tensionată.

— Mai târziu o să poți. Mai târziu... Însă, în dimineața asta, cred că ar trebui să îl lași singur. De ce nu te întorci

sus să te joci cu trenulețele? Îl pot întreba pe domnul Lyons dacă vrea să-ți țină companie.

— Nu vreau să mă joc cu domnul Lyons – nu din nou.

— Hai, Robbie, te rog. Nu te mai văicări. Ce ți-am tot spus?

— Când se întoarce domnișoara Price?

— Știi deja răspunsul, dragule. Domnișoara Price nu se întoarce până la finalul săptămânii viitoare.

Robert s-a dat jos de pe scaunul lui și s-a îndepărtat de masă, încet și teatral, cu capul plecat și umerii căzuți. La câteva clipe după plecarea lui, Grateley a intrat pe ușa batantă, întinzând un picior în spate, pentru a se asigura că ușa nu o să se trântescă. Am dat ziarul deoparte, ca să-mi poată lua farfuria.

— Domnul Brown a ajuns deja?

— Este aici de la ora șapte, doamnă.

— De la șapte? am exclamat surprinsă.

— Da, doamnă. Însă l-am rugat să aștepte până vă terminați micul-dejun.

Domnul Brown stătea pe treptele intrării din spate. Părea să poarte aceleași haine ca înainte. M-am scuzat că l-am lăsat să aștepte, dar, chiar în timp ce făceam asta, am avut senzația că, și să fi durat câteva ore, el tot acolo ar fi stat, așteptând răbdător. Era o dimineață superbă; soarele începea deja să străpungă norii. Am pornit din nou spre movile. Însă, de această dată, i-am spus că vreau să facem un ocol pe la terenul de squash.

De acolo am luat bara de fier pentru sondare. Lungă de un metru și jumătate și ascuțită la un capăt, seamănă ca mărime și ca formă cu o sulică, în ciuda mânerului

rotund de la un capăt. Domnul Brown s-a oferit să o care, dar i-am spus că mă descurc foarte bine și singură. Evident intrigat, în timp ce mergeam, mi-a aruncat tot felul de priviri întrebătoare. Totuși, nu l-am luminat în privința intențiilor mele.

La apropierea noastră, iepurii au alergat să se ascundă. Trebuie să fi fost cu sutele, o aglomerare de codițe albe legănându-se fără grabă prin iarba înaltă și dispărând în pădurea Top Hat. Paznicul meu de vânatoare, William Spooner, împușcă atâți cât poate și îi dă domnului Trim, măcelarul din Woodbridge. Dar acum domnul Trim zice că nu-i mai poate primi. Se pare că nu mai există cerere. Ne-a sugerat să îi trimitem la unul dintre adăposturile locale de animale.

— Ați apucat să vă gândiți pe care ați dori să o atac prima, doamnă Pretty? m-a întrebat domnul Brown.

— Da, m-am gândit, am răspuns și am arătat spre cea mai mare movilă, cea pe care se cățăraseră înainte.

Domnul Brown s-a uitat la mine. Apoi a clătinat ușor din cap.

— Nu v-aș sfătui, doamnă Pretty. Dacă mă-ntrebați pe mine personal.

— Nu ați face asta?

— Nu, a răspuns el. Nu, n-aș face-o.

— Din ce motive?

— Pentru că partea de sus e denivelată și cu o scobitură în mijloc. În general, ăsta e semnul că o movilă a fost jefuită. În secolul al XVIII-lea, hoții obișnuiau să înfigă tije în vârful movilelor – „fluierele bandiților“, așa li se spune –, sperând să dea lovitura la mijloc. S-ar putea

să aveți mai mult succes cu una dintre cele mai mici. Ar merge mai repede. Ar fi și mai ieftin, a adăugat el.

— Atunci, care m-ați sfătui dumneavoastră să fie, domnule Brown?

S-a îndreptat spre cea mai mică dintre movile. Nu avea mai mult de un metru și jumătate înălțime, deși era încoronată cu o tufă de ferigi neobișnuit de deasă. A bătut în marginea ei cu palma.

— Aș încerca-o pe aceasta.

Aveam nevoie de câteva clipe să analizez propunerea domnului Brown. Mi se părea de la sine înțeles să începem de la cea mai mare. Așa discutaserăm mereu eu și Frank. Așa ne hotărâserăm.

— Cum doriți, am zis. Însă e ceva ce aș vrea să faceți mai întâi.

Am îndreptat bara de fier spre el.

— V-ar deranja să împingeți asta prin movilă, să vedeți dacă dați de ceva?

S-a priceput de minune să-și ascundă mirarea; sprâncenele abia i s-au mișcat. Nu a zis decât:

— Din vârf, doamnă Pretty?

— Vă rog.

A urcat în fugă pe o latură a movilei. După care, stând în mijloc, a ridicat mâinile deasupra capului și s-a năpustit să înfigă bara de sondare în pământ. A intrat destul de ușor cam vreun metru, apoi s-a auzit un sunet înfundat și domnul Brown nu a mai putut avansa. A încercat din nou, cu o expresie și mai hotărâtă pe chip. Dar s-a lovit iar de același obstacol.